marnix academie

Studiegids 2026-2027

DRIEJARIGE PABO JAAR 3

DATUM juli 2026
KENMERK SG-DP3-2026-2027
BLAD 1/15

WWW.MARNIXACADEMIE.NL

marnix academie

Inhoudsopgave

Vooraf	**3**
Leerkracht +	**4**
Atelier Afstemmen op onderwijsbehoeften	**7**
Atelier Interculturele identiteit	**10**
Wiskundedidactiek	**12**
Atelier Onderzoekend Leren	**13**

marnix academie

Vooraf

Deze studiegids geeft je houvast tijdens je studie aan de Marnix Academie. Je treft er per programma een korte beschrijving aan van de inhoud en opzet. Ook wordt aangegeven op welke wijze het programma wordt getoetst en hoeveel EC's het programma vertegenwoordigt. Meer informatie over de inhoud van het programma vind je in de bij het programma behorende studieroute die je vindt in de digitale leeromgeving van de Marnix Academie.
De inhoud van deze studiegids staat vast voor het hele collegejaar 2026-2027. De inhoud van de studieroute kan echter gedurende het collegejaar worden gewijzigd. Daarbij blijft de tekst in deze studiegids leidend.

Hoewel de informatie in deze studiegids met zorg is opgesteld, is het mogelijk dat er tijdens je studie wijzigingen worden doorgevoerd. Op de portal en/of de studieroutes worden deze aanpassingen bekendgemaakt. Het is daarom belangrijk om regelmatig het nieuwsoverzicht te bekijken.

Een goede studie gewenst!

Michiel Heijnen
Opleidingsmanager Bachelor

Leerkracht +

Naast de ateliers, is het vak Leerkacht + kenmerkend voor de driejarige pabo. Leerkracht + bestaat in jaar 3 van de DP uit vier onderdelen die in samenhang aangeboden worden:

1. Studiecoaching
2. Onderzoek & ontwikkeling
3. Persoonlijk leiderschap en organisatieontwikkeling
4. Slotakkoord

Korte omschrijving van de studiecoaching
Binnen de studiecoaching staat de professionele identiteit centraal. Jouw professionele identiteit wordt gevormd door een goede balans tussen kennis, vaardigheden en attitudes passend bij het beroep van leraar én een persoonlijke en professionele identiteit die zich (verder) ontwikkelt gedurende de jaren van de opleiding en in de beroepspraktijk. Deze identiteit is zichtbaar in je persoonlijk, authentiek en geïnspireerd handelen. Tijdens studiecoaching word je begeleid in het ontwikkelen van jouw professionele identiteit.
Om als zelfsturende professional aan het werk te kunnen is het belangrijk dat je inzicht krijgt in je eigen leren, dat je je eigen leren leert plannen en dat je kunt reflecteren. Tijdens studiecoachbijeenkomsten wordt aandacht geschonken aan zelfsturing en planmatig handelen. Je leert je eigen handelen in de praktijk te analyseren door middel van reflectie, maar ook door een koppeling te maken met theorie (generalisatie). Je leert ook aspecten met betrekking tot bekwaamheidseisen, waarmee je, je aan het ontwikkelen bent, bewust toe te passen in verschillende situaties (transfer). In de studiecoachgroep krijg je door samenwerking en feedback steeds meer inzicht in je ontwikkeling naar persoonlijke meesterschap.

Korte beschrijving inhoud Onderzoek en ontwikkeling:
Binnen het programma ‘Onderzoek & Ontwikkeling’ werk je aan je brede academische profilering. Deze brede academische profilering heeft twee componenten: a. externe brede professionalisering en b. participatie in een R&D-groep van een basisschool.
Voor je externe brede academische professionalisering bezoek je onderwijs-gerelateerde externe bijeenkomsten zoals congressen, symposia en lezingen. Door te participeren in een R&D-groep van een basisschool word je betrokken bij het onderzoeksmatig innoveren van de onderwijspraktijk.

Korte beschrijving inhoud Persoonlijk leiderschap en organisatieontwikkeling
In dit programma staan leiderschap en veranderen centraal. We zoomen in op jouw ervaringen in je praktijkschool en je studie. Onderwijs is continu in beweging; er zijn kleine en grote vernieuwingen, van het kiezen voor een nieuwe lesmethode tot het kantelen van je school. Mensen werken met elkaar samen en dat gaat niet altijd vanzelf. Aan de hand van theorie proberen we de dynamiek van veranderprocessen in de praktijkschool te duiden en we kijken ook naar de rol die jijzelf kunt innemen in veranderprocessen. Daarbij is het uitgangspunt dat als je invloed op grote veranderprocessen wilt hebben, je dan eerst ook invloed zult moeten hebben (lees: verantwoordelijkheid zult moeten nemen) in kleine veranderprocessen, zoals die in jezelf. Het doel van dit alles is om jouw effectiviteit als professional te vergroten.

Korte beschrijving inhoud Slotakkoord
Binnen de didactiek van de Driejarige pabo: Research & Design in het onderwijs staan grote onderwijsvragen centraal. Studenten buigen zich over grote vragen door zowel in theorie als in de praktijk te onderzoeken wat er rondom deze vragen te weten is. Dit gaat vooraf aan het daadwerkelijk ontwerpen van onderwijs voor de eigen praktijkschool Meerwaarde hiervan is dat de studenten nieuwsgierig, kritisch en innovatief kijken naar het onderwijs. Tijdens het slotakkoord presenteert de student de opbrengst van deze manier van werken van de Driejarige pabo aan collega's, docenten van de pabo, medestudenten en familie en vrienden.

Doelen

Studiecoaching
1. De student geeft een persoonlijke visie op onderwijs weer met hierin verwerkt de pedagogische, onderwijskundige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke dimensie.
2. De student toont aan dat hij zijn handelen in een lessituatie in de praktijk kan analyseren met behulp van de bekwaamheidseisen op propedeutisch niveau.
3. De student toont aan dat hij zijn handelen binnen de bekwaamheidseisen kan verantwoorden
4. De student toont aan dat hij kritisch kan terugkijken op zijn handelen en kan komen tot bewust (nieuw) handelen
5. De student kan beschrijven op welke wijze hij de bekwaamheden heeft ontwikkeld
6. De student ontwikkelt zijn leer-, communicatie- en intervisievaardigheden: hij plant onder begeleiding zijn eigen leerproces, kan anderen feedback geven en past een intervisiemodel toe

Onderzoek en ontwikkeling
1. De student participeert actief in bijeenkomsten op de academie waarin brede professionalisering centraal staat en oefent in het delen van opgedane kennis.
2. De student maakt kennis met activiteiten die door externen worden georganiseerd en passen bij een brede professionalisering (zoals onderwijscongressen/ -symposia/ -lezingen), kan zijn/haar keuze voor het bijwonen van een bijeenkomst onderbouwen en de opgedane leerervaringen beschrijven.
3. De student ervaart hoe het is om in een Research & Design-groep aan onderwijsinnovatie te werken, kan beschrijven welke activiteiten er door de R&D groep zijn verricht en wat zijn/haar participatie in de groep inhield, en op basis hiervan specifieke en realistische voornemens formuleren.

Persoonlijk leiderschap en organisatieontwikkeling
1. De student onderzoekt en beschrijft de complexiteit van een veranderproces in de eigen praktijkschool, waarbij het kleurendenken van de Caluwé uitgangspunt is.
2. De student toont aan zicht te hebben op de complexiteit van veranderprocessen in de eigen praktijkschool, waarbij literatuur over veranderingsprocessen (bijv. het kleurendenken van de Caluwé) uitgangspunt is.
3. De student kan zijn eigen voorkeursstijl(en) voor veranderen uitleggen en beargumenteren met behulp van literatuur.

4. De student laat met onderbouwing vanuit de literatuur (de Caluwé en Covey) zien hoe hij inzichten met betrekking tot persoonlijk leiderschap en veranderprocessen inzet en herkent bij zijn actueel en toekomstig functioneren in de praktijkschool.
5. De student legt uit welke ontwikkelpunten met betrekking tot persoonlijk leiderschap, o.a. gebaseerd op ontvangen feedback, voor hem als toekomstig professional relevant zijn.

Slotakkoord
De student reflecteert op wat het werken met grote onderwijsvragen hem heeft opgeleverd en beargumenteert de meerwaarde die dit heeft voor het onderwijs.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheden

Professionele identiteit
Pedagogisch bekwaam
Vakinhoudelijk bekwaam
Vakdidactisch bekwaam
Brede professionalisering</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10</td><td>Vorm

Wekelijks 180 minuten waarin de verschillende inhouden in samenhang aangeboden worden</td><td>EC’s

11 EC</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

ja</td><td>Toetsing

Inleververplichting:
O&O 5
O&O 6
EA
PLO</td></tr>
</table>

Atelier Afstemmen op onderwijsbehoeften

In dit atelier werk je alleen en met je leerteam aan het versterken van je bekwaamheidseisen (kennis, vaardigheden en attitude) op het gebied van afstemmen op kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. We werken met diverse opdrachten om de verschillende perspectieven (school, leerkracht, leerling, leerstof/leeromgeving) op dit aspect van goed onderwijs helder te krijgen. Een van de belangrijkste opdrachten is het ontwerpen en uitvoeren van een actieonderzoek, waaruit blijkt dat je tot verantwoord en veranderd handelen op dit vlak bent gekomen. Uiteindelijk integreer je alle opgedane inzichten en kom je tot een visiestuk.
Je krijgt in de contactmomenten ondersteuning van de docenten; zij zullen vooral de onderwijsprocessen begeleiden.

Doelen
In het kader van dit atelier doe je onderzoek naar en ontwerp je passend onderwijs voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Je versterkt je pedagogische en didactische bekwaamheidseisen door het vergroten van je kennis van dit thema, door bijpassende vaardigheden te oefenen en door vorming van je visie op passend onderwijs.

Toetsdoelen

- Toetsdoel 1: Je hebt een persoonlijke, genuanceerde visie op het afstemmen op onderwijsbehoeften ontwikkeld en kunt deze vanuit theorie verantwoorden.
- Toetsdoel 2: Je kent jouw eigen pedagogische voorkeursstijl en je kunt deze voorkeursstijl aanpassen aan de pedagogische onderwijsbehoefte van een leerling uit je groep.
- Toetsdoel 3: Je kunt de onderwijsbehoeften van een leerling op het gebied van pedagogiek én rekenen-wiskunde of taal-lezen formuleren en verantwoorden.
- Toetsdoel 4: Je kunt de effectiviteit van een interventie beoordelen.
- Toetsdoel 5: Je hebt geoefend met gedifferentieerd en verantwoord onderwijsaanbod ontwikkelen en uitvoeren.
- Toetsdoel 6: Je kunt (in dialoog) kritisch terugkijken op jouw handelen (reflecteren) en dat van medestudenten ten aanzien van het tegemoetkomen aan onderwijsbehoeften van leerlingen en komt op basis hiervan tot (suggesties voor) veranderd handelen.

In de toetsopdracht staat beschreven hoe je deze doelen kunt halen. In het beoordelingsformulier staat beschreven wat de beoordelingscriteria zijn.

Overzicht

Bekwaamheden Professionele identiteit Pedagogisch bekwaam Vakinhoudelijk bekwaam Vakdidactisch bekwaam Brede professionalisering	**HBO-kwalificaties** 1 2 3 4 5 6 7 8	**Vorm** 2 interactiecolleges per week.	**EC's** 7 EC
		Aanwezigheids-/deelnameplicht nee	**Toetsing** Inleververplichting: Atelieropdracht

Bekwaamheidseisen:

- Je werkt aan de bekwaamheidseisen: ontwikkelingspsychologisch inzicht benutten, onderbouwd pedagogisch handelen, veilig klimaat scheppen, leerlingen bemoedigen, verwachtingen managen, sensitief en responsief handelen.
- Jullie werken aan de bekwaamheidseisen: ontwikkeling opmerken, sensitief en responsief handelen, onderzoeken van ontwikkelingsproblemen, beheersingsniveau vaststellen, leerstof diepgaand verkennen, opbouw en samenhang leerstof overzien, uitgaan van verschillen, leerlijnen en didactiek kennen, theorie herkennen in leren, methodes kritisch hanteren, leeractiviteiten ontwerpen, leermiddelen doelmatig gebruiken, begrijpelijke instructie geven, leer- en werkvormen inzetten, werkbegeleiding verzorgen, passend klassenmanagement realiseren, voortgang volgen en evalueren, onderzoeken van leerproblemen, doelgericht communiceren, methodisch onderzoek uitvoeren, bronnen kritisch raadplegen.
- Je werkt aan de bekwaamheidseisen: inspireren en geïnspireerd worden, betrokkenheid tonen, doelgericht communiceren, samen werken / samen leren, methodisch onderzoek uitvoeren, professioneel verantwoorden en dialogisch terugkijken.

Waar mogelijk vindt dit programma plaats in samenhang/in samenwerking met de studenten van de internationale SEN minor.

Internationale SEN minor, short description of the program

This international SEN-program is part of a European project and is provided by several international partner institutions in Europe. Students of different universities in Europe are stimulated to participate in a SEN-program abroad. One of the main goals of the project is to develop a 'SEN-network' by promoting exchange of students and exchange of knowledge.
Aims of this minor: In this minor students expand their knowledge and broaden their vision about special and inclusive education. They will achieve the following objectives:

- At the end of this course students can describe, explain, compare and analyse different visions on special and inclusive education. Students can formulate and substantiate their personal vision on special and inclusive education.
- At the end of this course students will be able to reflect on SEN specific competences and will be able to identify and reach a personal learning objective by doing action research. This action research will focus on studying the effect of an evidence-based and/or theory-based intervention on the wellbeing and/or learning processes of a child with special educational needs.

Atelier Interculturele identiteit

Zowel jij als je leerlingen voelen je verbonden met verschillende culturen: een thuiscultuur, een kind-/jongerencultuur, de cultuur van je favoriete voetbalclub, de cultuur van een bepaalde levensbeschouwing, de cultuur van een wijk/stad/dorp/streek /land etc. Deze culturen beïnvloeden jouw identiteit en de identiteit van de kinderen. In dit atelier verdiep je je op verschillende manieren in de relatie tussen cultuur en identiteit bij jezelf en bij de leerlingen op je school. Dit alles doe je opdat je op een verantwoorde en geïnspireerde manier onderwijs op het gebied van cultuur(educatie), (wereld)burgerschap en geestelijke stromingen kunt verzorgen en daarbij de identiteitsontwikkeling van de leerlingen kunt stimuleren.

In dit atelier kijk je niet alleen bij jezelf en bij je leerlingen naar de relatie tussen cultuur en identiteit, maar ook op schoolniveau. Je praktijkschool is een gemeenschap waar deze verschillende culturen samenkomen. Je onderzoekt in dit atelier hoe je school omgaat met deze (intra en inter)culturele diversiteit, hoe de school leerlingen wil voorbereiden op (wereld)burgerschap en geestelijke stromingen en gaat op zoek naar inspiratiebronnen van de school. Hiertoe onderzoek je je eigen schoolpraktijk en schoolomgeving, raadpleeg je verschillende betrokkenen, bestudeer je theorie, volg je colleges en workshops vanuit diverse disciplines en vakgebieden en ga je in dialoog met medestudenten.

Inhoud
Het ontwerp wordt stapsgewijs, vanuit onderzoek, vormgegeven. De opbrengsten van het onderzoeks/researchdeel van het atelier worden gebruikt om het ontwerp (het design) te maken en uit te voeren. Tussenfasen zijn opbrengsten van research (verkenningen) vanuit theorie en praktijk waarin kritische factoren voor succes worden benoemd. En vervolgens een contextanalyse, waarin een beschrijving van de situatie op de eigen stageschool ten aanzien van die kritische factoren wordt gegeven en een keuze voor een optimaliseringstraject ten aanzien van minstens één van die factoren wordt gemaakt. Dat leidt uiteindelijk tot het hierboven genoemde ontwerp.

Doelen
Het atelier heeft de volgende doelen:

- Je toont aan dat je eigen (interculturele) identiteitsontwikkeling kunt analyseren en beeldend tot uitdrukking kunt brengen. Je maakt hierbij gebruik van inspiratiebronnen en literatuur.
- Je bent in staat de visie en praktijk van je praktijkschool op het gebied van (interculturele) identiteitsontwikkeling in kaart te brengen en kritisch te analyseren.
- Je bent in staat een activiteit te ontwerpen en uit te voeren die samenhangt met de verlegenheidssituatie van je praktijkschool en deze samenhang te onderbouwen.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheid

Professionele identiteit

Brede professionalisering

Overig afhankelijk van onderwerpkeuzes</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

HBO-kwalificaties 1,2,3,4,5,7,8,10</td><td>Vorm

Research & Design Atelier
Gedurende 14 weken twee dagdelen per week</td><td>EC’s

7</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

80%</td><td>Toetsing

Onderzoek, ontwerp en presentatie</td></tr>
</table>

Wiskundedidactiek

In de module 'Wiskundedidactiek' staat het vergroten van de vaardigheden van de leerkracht bij het begeleiden van leerlingen tijdens een wiskundeles centraal.

Inhoud
Het begeleiden van kinderen tijdens wiskundelessen vraagt veel van jou als leerkracht. De inzet van verschillende (vak)didactische vaardigheden, afgestemd op de persoonlijke leerbehoefte van ieder kind is van essentieel belang. Daarbij zorg je uiteraard dat ieder kind zich veilig en gezien voelt, ook de kinderen die zichzelf niet zo'n kei in rekenen-wiskunde vinden. Jijzelf bent daarbij je belangrijkste instrument. In deze module behandelen we verschillende manieren om wiskundelessen passend en uitdagend te maken voor ieder kind. Daarbij staat het ontwikkelen van een wiskundige attitude centraal.

Tijdens de startbijeenkomst worden de doelen en inhoud van de module toegelicht. Op basis van deze informatie formuleer je een leervraag waarop je in de loop van de bijeenkomsten een antwoord wilt vinden. Deze leervraag is gericht op het verdiepen van één of meer leerkrachtvaardigheden die nodig zijn bij het stimuleren van een wiskundige attitude.

Doelen
Met deze opdracht toon je aan:

- wat de opgedane kennis uit de module op het gebied van wiskundedidactiek en het stimuleren van een wiskundige attitude heeft betekend voor de verdieping van jouw leerkrachtvaardigheden tijdens een wiskundeles.
- dat je kunt analyseren welke meerwaarde deze verdieping van jouw leerkrachtvaardigheden heeft gehad voor het leerproces en de wiskundige attitude van één of meer leerlingen.
- dat je de bestudeerde literatuur evalueert in het kader van de leervraagopdracht en beargumenteert welke bron(nen) het meest inspirerend voor jouw leerproces was/waren.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheid

• Pedagogisch
• Vakdidactisch
• Brede professionalisering
• Professionele identiteit</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

1,2,3,6,7</td><td>Vorm

Interactiecolleges</td><td>EC's

2</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

n.v.t.</td><td>Toetsing

Opbrengsten persoonlijke leervraag</td></tr>
</table>

Atelier Onderzoekend Leren

De grote vraag waarmee we dit atelier starten, is: “Is er nog plaats voor onderzoekend en ontwerpend leren, nu de nadruk in het onderwijs ligt op de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap?”

Op de website van de Onderwijsinspectie staat:
“Vaardigheden op het gebied van taal, rekenen-wiskunde en burgerschap zijn nodig om mee te kunnen doen in onze maatschappij. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de beheersing van deze basisvaardigheden door studenten en leerlingen lang niet altijd voldoende is. Dit heeft een negatieve invloed op de kansen in hun latere leven en op de maatschappij als geheel. Daarom is verbetering noodzakelijk.”
(https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/basisvaardigheden)

Scholen zijn vaak nog zoekend naar de beste manier om dit te doen. Het roept veel vragen op zoals:

- Moeten ze meer tijd besteden aan taal, rekenen en burgerschap ten koste van lessen in andere vakken?
- Is het mogelijk deze vaardigheden te integreren in andere vakken?
- Kan dit ook met onderzoekend en ontwerpend leren (OOL)? Zo ja, hoe?

We onderzoeken in dit atelier de fundamenten van ‘het leren over jezelf en de wereld’ d.m.v. Onderzoekend en Ontwerpend Leren en we koppelen dit aan de basisvaardigheden, met de nadruk op taal.
We zullen zelf actief de mogelijkheden en dynamiek rond onderzoekend en ontwerpend leren verkennen vanuit het perspectief van de leerling en van de leerkracht. We zullen daarbij ook stilstaan bij de talige kant: het stellen van goede vragen, het stimuleren van interactie, het verbinden met (begrijpend) lezen en schrijven binnen diverse genres.
En we gaan daarbij ook oefenen met en inzetten van de *tools* en vaardigheden van digitale geletterdheid als ondersteuning bij Onderzoekend en Ontwerpend Leren.

Doelen

De volgende programmadoelen zijn geformuleerd:

- De student ontwikkelt diens visie op Onderzoekend en Ontwerpend Leren (OOL/W&T) en kan diens overtuigingen verbinden met eigen ervaringen en theorie.
  (Je werkt aan een eis van professionele identiteit: verwoorden visie.)
- De student kan de vakdidactieken van onderzoekend en/of ontwerpend leren en taal toepassen en integreren in een lessenserie;
  (Je werkt aan eisen van de vakdidactische bekwaamheid: leerlijnen en didactiek

kennen; leer- en werkvormen kennen, leeractiviteiten ontwerpen en leermiddelen doelmatig gebruiken.)

- De student kan beredeneerd vakoverstijgend onderwijs ontwerpen, aansluitend op actualiteiten en weet effectief gebruik te maken van de schoolomgeving, digitale en analoge leermiddelen.
  (Je werkt aan diverse aspecten van de vakinhoudelijke bekwaamheid: opbouw en samenhang leerstof overzien en belang leerstof verhelderen. Je werkt aan de vakdidactische bekwaamheid: doelgericht en motiverend handelen.)
- De student kan OOL-onderwijs ontwerpen en uitvoeren in afstemming op alle leerlingen en kan inspelen op (pre/mis)concepten en vragen van kinderen.
  (Je werkt aan eisen van de vakinhoudelijke bekwaamheid: beheersingsniveau vaststellen en uitgaan van verschillen.)

Beschrijving van de opdracht

Je gaat door middel van het ontwerpen en uitvoeren van OOL-onderwijs een antwoord proberen te vinden op de grote vraag: “Is er nog plaats voor onderzoekend en ontwerpend leren, nu de nadruk in het onderwijs ligt op de basisvaardigheden taal, rekenen en burgerschap?”

Je kiest binnen de grote vraag en het gebied van OOL een deelthema waar je meer over te weten wilt komen en je formuleert je eigen onderzoeksvraag. Vervolgens ontwerp je onderwijs en voer je dit uit om meer over jouw onderzoeksvraag te weten te komen en om je vaardigheden op het gebied van OOL te oefenen.

Je rondt het atelier af met het schrijven van een populair-wetenschappelijk artikel over je bevindingen uit je onderzoek. Je deelt jouw opgedane inzichten in een van de atelierbijeenkomsten met de groep. Daarnaast lever je jouwartikel en lesontwerp in met daarin geëxpliciteerd en verantwoord welke vakdidactieken er ingezet worden en aan welke vakinhouden gewerkt wordt.

Overzicht

<table>
<tr><td rowspan="2">Bekwaamheid

Vakdidactische bekwaamheid

Vakinhoudelijke bekwaamheid</td><td rowspan="2">HBO-kwalificaties

HBO-kwalificaties 1,2,3,4,5,6,7,8</td><td>Vorm

Research & Design Atelier
Gedurende 12 weken twee dagdelen of spreekuur</td><td>EC’s

7</td></tr>
<tr><td>Aanwezigheids-/deelnameplicht

80%</td><td>Toetsing

R&D, vertaald naar een populair wetenschappelijk artikel en een vakinhoudelijk en vakdidactisch onderbouwd lesontwerp.</td></tr>
</table>